

Anläggningsprogram för 11-spelsplan i anslutning till nya Solfagraskolan

Innehåll

Syfte och effektmål	3
Planstorlek och övergripande beskrivning.....	4
Tillhörande ytor och funktioner	5
Avbytarbås	5
Läktare/gradäng	5
Omklädningsmöjlighet/WC	6
Belysning	6
Förråd.....	7
Stängsel	7
Driftsväg	7
Cykel- och bilparkering	8
Tillgänglighetsanpassningar	8
Samnyttjande med Björkängshallen (ishall)	8
Miljöperspektiv och ekologisk hållbarhet.....	9

Datum
2024-01-15

Diarienummer
KFN-2023/160.69

Syfte och effektmål

Anläggningsprogrammet ska beskriva planerad verksamhet och de ytor samt funktioner som krävs för att uppnå ändamålsenlighet för tänkt verksamhet.

Syftet är att skapa bra förutsättningar för barn- och ungdomar att utöva idrott samt att rusta upp Björkängens IP, vilken inte har använts till fotboll under senaste åren.

Kartan visar gällande detaljplan för fastigheten där Björkängshallen och Björkängens IP är lokaliserade. På södra grannfastigheten ligger Solfagraskolan.

Upprustningen och moderniseringen av den nuvarande grusplanen innebär att möjligheterna till idrottande i området utvecklas i takt med att kommunen växer. Den nya konstgräsplanen förväntas medföra mer liv och rörelse i området och därmed öka tryggheten. Fler träningstimmar kan erbjudas till kommunens fotbollsföreningar, vilket genererar möjlighet för fler barn och unga att spela fotboll. Konstgräsplanen ska vara bokningsbar via kommunens fritidsbokningssystem och planeras även användas under vinterhalvåret. Utifrån att konstgräsplanen inte ska ha mikroplaster som fyllnadsmassa blir den lämplig som vinterplan.

Konstgräsplanen ska förutom att tillgodose det lokala föreningslivets behov av fotbollsplaner för bredden, även fungera som spontanidrottsyta. Solfagraskolan på grannfastigheten får en naturlig rast- och idrottsyta.

Planstorlek och övergripande beskrivning

11-spelsplanen ska byggas i storlek enligt Fotbollsförbundets framtagna standard¹ och ska vara belyst, ha målburar i olika storlekar, två spelarbås och ett matchur.

Totalmättet för konstgräset ska uppgå till minst 96x54 meter vilket ger ett spelmått om minst 90x45 meter.

Totalmättet inkluderar säkerhetsavstånd om 3 meter på ena långsidan och 3m på vardera kortsidan, förutom spelplansytan. Denna säkerhetsyta ska beläggas med samma underlag som spelplanen, dvs konstgräs.

Vid andra långsidans sidlinje ska en 6 meter bred konstgräsyta finnas, extra bred för uppvärmning och till förvaring av de flyttbara målburarna, samt säkerhetsyta. Se illustration nedan för exempel på utformning.

Storlek på fastmonterade mål ska följa gällande rekommendation från Svenska Fotbollsförbundet, för närvarande 7,32 x 2,44 m, och placeras vid vardera kortsidan.

Kompleta vita linjer ska vara infällda i konstgräset enligt gällande riktlinjer för 11 mot 11 spel. Linjering för möjliggörande av övriga spelformer ska även finnas. Matchur (0-45 min) ska finnas.

I direkt anslutning till planen ska en driftsfordonsbyggnad finnas och bulleråtgärder uppföras närmast grannfastigheterna, samt förvaringsmöjligheter finns för skola och fotbollsforeningar.

Konstgräsplanen ska inramas av en ram med asfalt. Fotbollsplanen och driftområdet ska omges av klättersäkert stängsel.

¹ <https://utbildning.sisuforlag.se/fotboll/tranare/domare/spelregler-for-fotboll-2022/regel-1-spelplanen/>

Datum
2024-01-15

Diarienummer
KFN-2023/160.69

Konstgräsplanen ska vara uppbyggd så att den är väl dränerad och klarar årstidsskiftningar utan att förlora funktion. Dagvatten ska transporteras bort för att förhindra att vattenpölar uppstår.

Planen är tänkt att vara under bruk även under vintersäsongen; en ”vinterplan”.

Tillhörande ytor och funktioner

Programmet omfattar beskrivning för att anlägga en 11-spels konstgräs fotbollsplan samt de kringytor och funktioner som krävs för att uppnå ändamålsenlighet för idrottsverksamheten samt driften. I detta kapitel beskrivs de ytor och funktioner som behövs runtomkring spelplanen i mer detalj.

Förutom spelplanen ses behov av:

- Avbytarbås
- Läktare/gradäng
- Omklädningsmöjlighet/WC
- Belysning
- Förråd
- Stängsel
- Driftsväg
- Parkering

Avbytarbås

Det ska finnas två avbytarbås som är vindskyddade med kapacitet för lagens avbytare, dessa placeras på var sin planhalva på den södra långsidan, se skiss på sid 4. Inspirationsbilden ovan visar exempel på enkla avbytarbås.

Läktare/gradäng

En tillhörande enklare sittgradäng i 2-3 nivåer för ungefär 100 personer ska finnas som placeras utanför säkerhetszon, och innanför stängslet.

Förslagsvis byggs gradängerna i ett naturligt material, och gradängen kan gå över i en bulleråtgärd mot grannfastigheter på norra sidan. Se nedan för inspiration.

Illustration av gradäng och bullerplank. Planering inför en ny fotbollsplan i Fredhäll, Stockholms stad.

Omklädningsmöjlighet/WC

Det ska i närheten av planen finnas omklädningsmöjligheter inomhus med dusch och WC/RWC för minst två laguppsättningar samtidigt, samt för ledare och domare.

Belysning

Belysning behövs vid planen så att det går att spela och träna på kvällstid den del av året då det tidigt blir mörkt ute. I anläggningsprogrammet av konstgräsplanen ingår även installation av planbelysning. Åtgärder för att minska negativ påverkan från strålkastare på människor och natur ska beaktas, några exempel på åtgärder föreslås längre ner i avsnittet.

Anläggningar för idrott används inte bara av idrottsutövare utan också av anställd personal med olika arbetsuppgifter, och även för publik. Vid utformning av belysning skall hänsyn tas till dessa gruppers olika behov.

Belysning ska finnas, utformad i enlighet med gällande rekommendation från Svenska Fotbollsförbundet, idag sex master runt planen. Klätterhinder för respektive mast ska ingå.

Ljusstyrkan anpassas enligt riktlinjer för tränings- och matchljus² och belysningen ska ha elektronisk av- och på-reglering. Ljusstyrkan ska gå att reglera. Belysningsmasterna ska placeras minst tre meter från planen. Optimal placering är en mast på varje sida av planen vid mittlinjen och ytterligare två som placeras längs långsidan, 12 meter från varje kortsida. Med den här placeringen uppnås ett bra och jämnt ljus på planen samtidigt som man undviker att blända spelarna.

Hänsyn till miljöpåverkan får allt större betydelse. Belysningen bör därför optimeras med hänsyn till miljöpåverkan, energiförbrukning och kostnader. Till miljöhänsyn hör också spridningen av spilljus som stör omgivningen, påverkar upplevelsen av natthimlen och innebär dåligt energiutnyttjande. Vinkel för ljus

² <https://aktiva.svenskfotboll.se/forening/anlaggningar/belysning/>

Datum
2024-01-15

Diarienummer
KFN-2023/160.69

och avskärmning för omkringliggande fastigheter ska därmed beaktas vid installation.

Förråd

Förrådsutrymme ska finnas för material med mera som behövs för skötsel av planen, cirka 15 kvm stort.

Förvaring av material för skola och fotbollsföreningar ska också finnas, cirka 15-20 kvm stort. Förrådet ska ha elektroniskt lås, kompatibelt med kommunens fritidsbokningssystem. Utrymmet ska invändigt utrustas med metallburar av typen troax, eller liknande för separata förvaringsmöjligheter.

Stängsel

Hela planområdet ska vara inhägnad av staket eller stängsel, för att undvika att få in obehöriga motorfordon, djur eller personer på planen. Stängslet ska vara klättersäkert. En ytterligare fördel med att planen har en inhägnad är att undvika att bollar skjuts långt utanför planen.

Dock är det viktigt att det finns tillräckligt med in och utgångar, helst från alla håll för att allmänhet skall kunna komma in på planen när den är ledig, samt bollgluggar. I stängslet ska det även finnas körgrindar som går att öppna upp för att snöröjare och andra maskiner skall kunna komma in på planen. Se illustration nedan med förslag på placeringar av öppningar i stängslet ”bollgluggar”.

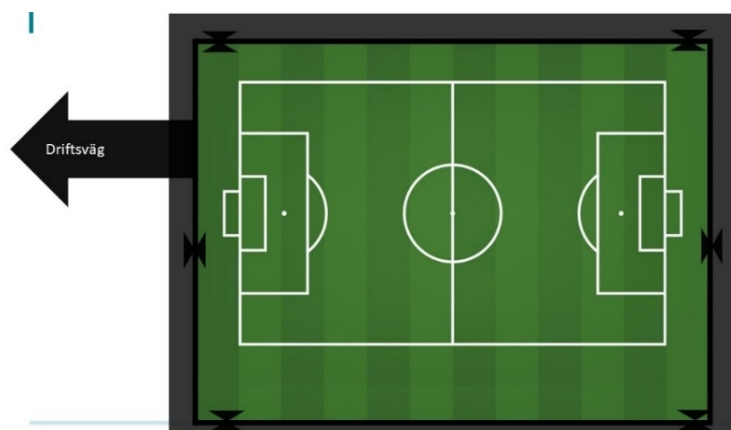
Baserat på erfarenheter från fotbollsplaner i kommunen, ska höjd på stängsel på långsidorna vara minst 6 m.

Höjd på stängsel bakom målen ska vara minst 8 m, där den övre delen kan vara av typen ”bollfångarnät”.

Driftsväg

Det ska vara möjligt att transportera stora maskiner för skötsel och underhåll via en dedikerad asfalterad tillfartsväg in på planen. Öppningar i stängslet för skötselmaskinerna ska finnas på lämpliga platser (se illustration nedan).

Förslagsvis förläggs den stora infarten på planens kortsida mot Björkängshallen. Exempel på öppningar i stängslet visas på illustrationen nedan, bollgluggar indikeras av X.

Cykel- och bilparkering

Kommunens parkeringsprogram innehåller inga nyckeltal för idrottsplatser, utan parkeringsprogrammet anger att vid varje ny anläggning ska en utredning göras.

Cykelparking är viktigt för att främja fysiskt aktiva transporter i enlighet med kommunen Idrottspolitiska program.³

Cykel- och bilparkering ska finnas på fastigheten för besökare till fotbollsplanen. Särskild handikapparkering ska finnas, samt en avsedd parkeringsplats för driftspersonal. Parkeringsplatserna kommer under kvällar och helger att även nyttjas av besökare till angränsande ishallen, vilket skapar ett behov av fler parkeringsplatser än enbart till fotbollsföreningarnas aktiva.

Kompletterande belysning ska även finnas över parkeringsplatserna.

Tillgänglighetsanpassningar

Då konstgräsplanen är en allmän plats, ska gällande krav på tillgänglighet följas. Ytor runt planen anpassas till omgivande mark med beaktande av krav för tillgänglighet även för rörelsehindrade. Funktionshinderperspektivet ska beaktas så att tillgänglighet och delaktighet tillgodoses för både idrottsutövare och åskådare.

Samnyttjande med Björkängshallen (ishall)

Omklädningsmöjligheter/WC

Omklädningsrummen i Björkängshallen har idag brister gällande kapacitet. Flera fördelar ses med att fotbollsföreningar och issport-föreningar som tränar i ishallen samnyttjar upprustade omklädningsrum i Björkängshallen.

Den fortsatta projekteringen av den nya fotbollsplanen ska omfatta en utredning av möjligheter för kapacitetsökning genom ombyggnation av omklädningsrum i Björkängshallen.

Överskottsvärme

Konstgräsplaner som ligger i anslutning till ishallar/konstfrusna isbanor kan ansluta sitt markvärmesystem så att överskottsvärme från dessa anläggningar tas om hand för att värma upp konstgräsplanen. Möjligheten att nyttja ishalls överskottsvärme till vinteruppvärmning av konstgräsplanen ska utredas under vidare projekteringsarbete.

³ https://www.huddinge.se/globalassets/huddinge.se/_gemensamma/styrdokument-overgripande/program/idrottspolitiskt-program/idrottspolitiskt-program-2021-2024.pdf

Miljöperspektiv och ekologisk hållbarhet

Konstgräsplanen anläggs för breddfotboll och kommer att uppfylla nordisk standard enligt Svenska fotbollsförbundets kravmanual.

En konstgräsplan räknas som en miljöfarlig verksamhet. Den som ansvarar för drift och skötsel av en konstgräsplan ska vidta åtgärder för att minska miljöpåverkan från planen.

Den 26 april 2023 röstade en majoritet inom EU-expertkommitté för kemiska produkter ”Reach” ”JA” för ett förbud mot avsiktligt användande av mikroplaster. Gummigranulat som används som fyllnadsmassa i konstgräsplaner omfattas av definitionen som berörs av förbudet. Ett förbud kommer att betyda att många av de ifyllnadsmaterialen som finns på marknaden inte kommer att kunna säljas efter att beslutet träder i kraft om 8 år. Förbudet innebär inte heller att man måste ta bort de konstgrässystem man har med miljöfarligt ifyllnadsmaterial men man kommer inte kunna inhandla nytt fyllnadsmaterial. Syftet med förbudet är att minska miljöspridning av mikroplaster.

Kultur- och fritidsnämnden ska arbeta för att minska spridningen av miljögifter i enlighet med kommunens handlingsplan Gifter i miljön. Miljöfarliga ämnen ska fasas ut och skötseln av konstgräsplaner ska genomföras så att utsläpp av mikroplaster i miljön minimeras. Nämnden ska minska antalet konstgräsplaner med gummigranulat och därmed också spridningen av mikroplaster (verksamhetsplan för 2024, dnr KFN 2023/183). Konstgräset ska därmed inte ha gummi-/plastgranulat som ifyllnadsmassa.

Anläggningsprogrammet omfattar inte val av konstgrässystem. Detta ska istället utredas av HUSF i dialog med kultur- och fritidsförvaltningen under projekteringsfasen. Anledningen att val av system inte är inkluderat är att utvecklingen går fort och rekommendationer och nya alternativ kommer troligtvis att komma ut på marknaden innan det är dags för anläggandet av konstgräset.

Som en planerad vinterplan tillskapas fler möjligheter i kommunen för aktiviteter under större delen av året. Utan mikroplaster kan planen plogas fri från snö utan särskild dumpningsyta för ”smutsig” snö. Alternativ för snöröjning eller uppvärmning av planen under vintertid bör utredas vidare, vilket beskrivits i avsnitt ovan.

Vid val av energisnål belysning ska eventuell påverkan från LED-belysning på insekter tas i beaktande, med hänvisning till forskningsstudier⁴⁻⁵.

⁴ Douglas H. Boyes et al. Street lighting has detrimental impacts on local insect populations. *Sci. Adv.* 7, eabi8322(2021). DOI:10.1126/sciadv.abi8322

⁵ Jägerbrand, A.K. (2018). LED-belysningens effekter på djur och natur med rekommendationer: Fokus på nordiska förhållanden och känsliga arter och grupper. Calluna AB.